

בעזהשי"ת

מִיָּמֵי עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב-אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָהּ
סְטְרִיקוֹר

קובץ דברי תורה

עצה ותבונה

דברי תורה

מב"ק מרז אדמו"ר זצלה"ה

'עומק לב'

שיעורים בספרה"ק

מב"ק מרז אדמו"ר שליט"א

'מים עמוקים'

'דולה התבונה'

פרשת בחוקותי

תשפ"ב

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

נדבת הר"ר צבי רבר הי"ו
לע"נ חמיו
הרה"ח ר' אליהו גרינשטיין ב"ר דב ז"ל
נלב"ע כ"א אייר תשע"ג
ולרפואת אמו דליה בת אסתר חיה לרפו"ש בתושח"י
ולהצלחה בכל הענינים

נתרם
לרפואת היניק שמשון בן צירל צילה
לרפו"ש בתושח"י

יעמדו על הברכה
החפצים בעילום שמם
שנדבו לכבוד התנא האלוקי
רשב"י

לתרומות והנצחות:
052-7620204

יו"ל ע"י
מכון **זכור לאברהם**
סטריקוב
רחוב דוד 32 ירושלים

קובץ י'
ערב ל"ג בעומר
פר' בחוקותי תשפ"ב

ניתן להאזין לשיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי במערכת 'קול סטריקוב' מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ב'קול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

ל"ג בעומר

במפה"ק האריכו לצאר עניין השמחה
 ציום ל"ג בעומר צאופנים
 שונים על דרך דרוש וסוד, אמנם הטעם
 הפשוט (מהרי"ל דיני הימים שצין פסח לשבועות,
 וכ"ה במאירי יצמות סג:) הוא משום שבו ציום
 פסקו תלמידי רבי עקיבא למות. ועוד
 טעם עיקרי לשמחת יום ל"ג בעומר הוא
 משום יומא דהילולא דרשב"י (פרי עץ חיים
 שער ספירת העומר פרק ז, ברכי יוסף סי' תלג ס"ק
 ד), וצאתו היום לפני הסתלקותו גילה
 הרצה סודות וסתרי תורה נשגבים
 (כמבואר באידרא זוטא, זוה"ק ח"ג רפז:), ולכן
 הוא יום שמחה שנתגלה בו תורת הסוד.
 ואע"פ שבוודאי כבר היה הכל לפני כן,
 כי גם תורת הסוד נמסרה מסיני, אבל
 רשב"י גילה חכמה זו ביותר, והמשיך
 הארתה צאופן שגם לאנשים פשוטים
 יהיה שייכות לסתרי תורה. וכן פרסם
 וחיזק מאוד העניין של פנימיות התורה
 בקרב כלל ישראל.

ולבאורה אין שייכות צין שני הטעמים,
 אלא צדרך מקרה הוא
 שאירעו שניהם צאותו היום. אמנם נראה
 לומר כי צאמת ענין אחד להם, שהנה
 מיתת תלמידי רבי עקיבא היה על זה
 שלא נהגו כבוד זה צזה (יצמות סג:), וציום
 ל"ג בעומר פסקו מלמות, היינו משום
 שאז היה תיקון לפגם זה. וי"ל שרק אחר
 שנתקן עניין זה, היה שייך שתהיה
 ההתגלות של סודות התורה, שלזה זוכים
 רק כשיש שלימות של אהבת חברים
 ונוהגים כבוד זה צזה, והוא תנאי לכל
 החפץ לצוא לפנימיות התורה, ולדעת
 עומקי סודותיה, שזה שייך רק צאופן של
 אהבת חברים צשלימות צלי שום פגם.

ובאופן אחר על דרך זה י"ל, דהנה
 צאמת יש להצין איך שייך אלל
 תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה
 צזה, ובמדד רש (קהלת רצה יא, י) איתא
 שהייתה עיניהם צרה צתורה זה לזה, וגם
 זה צריך להצין איך ייתכן שתלמידי ר"ע

לא שמחו בהללחת השני. וזוודאי אין הכוונה כפשוטו, אלא שכאשר היו לומדים היה זה צדק של התנחלות, שכל אחד הוכיח את נדקת דרכו ואמיתות הצנתו, שזזה לא נהגו כל כך צדק כבוד, ונדקות היה צזה ענין של 'עיניהם נרה זה לזה', ולפי דרגתם הרוממה היה זה נחשב לפגס עד כדי כך שנתחייבו ע"ז מיתה.

ולבן דווקא אחר שנתקן הפגס, אז נתגלה תורת הסוד, כי בחלק זה של פנימיות התורה וסודותיה, אין מקום כלל ללימוד כזה צדק התנחלות, כי באופן כזה אין לומדים לשמה, שהרי מתכוונים ג"כ לנח את חצרו, וצפנימיות התורה לרוב קדושתה לא ייתכן כלל מנצ כזה, אלא הלימוד נריך להיות לשמה בשלימות, וממילא לא שייך צזה דרך של התנחלות, ורק כאשר נתקן פגס תלמידי ר"ע שלמדו צדק התנחלות, נתגלה תורת הסוד.

עניין המעשה דרשב"י (שבת לג:) שהיה צמערה בצער גדול וניזון מקצ חרוצים ומים, י"ל שזה היה הכנה שיתגלו לו עי"ז סודות התורה, וכמו שדרשו חז"ל (ברכות סג:) עה"פ (צמדצ יט, יד) 'אדם כי ימות באוהל', 'אין התורה מתקיימת אלא צמי שממית עצמו עליה'. וזהו ג"כ הענין צקצלת התורה שכפה הקצ"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקצלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קצורתכם (שבת פח.), כי כדי לזכות לקצלת התורה נריך להגיע ממש לצחינה של מיתה, צצחינת 'שם תהא קצורתכם'. וכל שכן הוא לענין סודות התורה שכדי לזכות צזה להגיע לצחינה של מיתה, ולכן אלל רשב"י שהיה צצחינת קצלת התורה של חלק הסוד, היה נריך להקדים לזה חיי נער צצחינת מיתה ממש.

וניזון רשב"י מתרוצים וממעין שנצראו צצבילו צדק נס, והיינו שילא לגמרי מחוץ לדרך הטבע, שלא היה לו

א) ראה בזוה"ק (ויחי י"ז): "תנא אמר רבי יוסי, מן יומא דאסתליק רבי שמעון מן מערתא, מלין לא אתכסיין מן חברייהא ורוזין עלאין הוו מסתכלין ואתגליין מבינייהו כאילו אתייהבו ההיא שעתא בטורא דסיני". ובספר אדיר במרום לרמח"ל בתחילתו ביאר באריכות על דרך זה שהמערה הייתה הכנה מוכרחת לגילוי סודי תורה ע"י רשב"י, ומדמה זאת למה שאירע עם מרע"ה קודם מתן תורה שהוצרך לברוח למדין, יעו"ש.

שום מקור חיים טבעי, אלא הכל צדריך גם,
וזהו עומק העניין של ממיית עזמו על
דצרי תורה, שמוציא את עזמו מדריך

החיים הטבעיים, ולכן הוא צצחינת מייתה
ממש, אלא שאז זוכה ממילא לחיים
עליונים.

בחוקותי

אם בחקתי תלבו (כו, ג). וצדש"י, יכול
זה קיום המלות, כשהוא אומר ואת
מלותי תשמרו הרי קיום המלות אמור,
הא מה אני מקיים אם צחקותי, תלכו
שתהיו עמלים צתורה.

העמלות צתורה, ומה שייך זה אלל
האדם הזוכה להצין ולהשכיל את דצרי
התורה, להאמור דלימוד מתוך הצנה
אינו חשוב עמל.

בישמח ישראל (אות צ) הציא צסם אציו
הרה"ק רבי יהיא"ל זי"ע
שהלומד צתורה ומצין ומכיר צפלפול
וסצרת התורה ומתענג צה, זה לא נקרא
עמל, כי כאשר האדם נהנה ושמת הרי
לא ייעף ולא ייגע, אלא רק כאשר לומד
ועדיין אינו מצין ומשיג וממילא אין לו
את השמחה והתענוג צלימודו, ומכל
מקום לומד לשם מצוות ה', לזה עמל
יקרא.

ונראה דצחמת כל אדם צכל דרגה
שאחוזו צהצנת התורה, עדיין
יש לו עוד חלק שעדיין לא הצין, כי צכל
פרט ופרט וצכל הלכה והלכה אין
סוף לעומקה, וממילא שייך תמיד צחינת
עמלות, כאשר מאמין האדם שכמה
שהשיג והצין יש עוד חלק שלא השיג כי
אין לדצר סוף. וזהו 'אם צחוקותי תלכו',
היינו שצתורה יש תמיד 'הליכה' מחיל
אל חיל להעמיק יותר ויותר, וכל מה
שמשיגים, יש עוד מדרגה להשיג, עומק
לפנים מעומק.

ולבאורה קשה, ד'שתהיו עמלים
צתורה' הוא צלשון הווה
תמיד, היינו שצכל עת מוטלת על האדם

ודבר זה הוא הכנה לקצלת התורה,
שמאמינים שאין גצול לתורה,

וזוהו אות וסימן שהתורה היא חכמה
אלוקית, כי כל דבר גשמי הוא צמידה
וצקצקה, חבל התורה אין לה סוף
ותכלית, כי היא אור עליון שהוא למעלה
מהגבלה.

בגמרא מגיל'ה (לא): עזרא תיקן להן
לישראל שיהו קורין קללות
שבתורת כהנים קודם עלרת ושצמסנה
תורה קודם ר"ה.

י"ל שזהו הכנה לקבלת התורה, ללמוד
את הפרשה ולהתבונן צמה שכתוב
זה השכר לשומרי מצוותיו והעונש
לעוברי רצונו, וכמו צקצלת התורה שהיה
כפיית הר כגיגית (שצמ פת.), כך ע"י
שקוראים פרשת קללות ומאמינים צמה
שכתוב צה, זהו כפייה לקבל את התורה.

והתום' (שצמ שס ד"ה כפה) כתבו וז"ל,
ואע"פ שכבר הקדימו נעשה
לנשמע שמה יהיו חוזרים כשיראו האש
הגדולה שיצאתה נשמתן. ויש לדקדק
למה נקטו דווקא פרט זה שהקדימו
נעשה לנשמע, והיה להם לומר צפשטות,
שכבר אמרו נעשה ונשמע.

ונראה דעיקר עניין הכפייה הוא לקיים
את המצוות גם צאופן שאין
מציינים ואין משיגים, חבל כשהאדם מצין
את התורה והמצוות והכל צרור אללו,
צמצז כזה לא צריך כפיית הר כגיגית, כי
ההצנה שמצין נדקת ואמיתות התורה
והמצוות היא עצמה כופה אותו לקיים.
וצשעת מתן תורה שצני ישראל ראו הכל
צחוש עד שהגיעו למדרגת נצואה ויותר
מזה (זה"ק יתרו פצ.), והיה קבלת התורה
מצד זה שהצינו והשיגו את התורה, ולכן
נצרך כפיית הר כגיגית שגם צאופן שלא
ישיגו ג"כ יקיימו את המצוות (ראה עד"ז
צספה"ק צן פורת יוסף פר' ויש צצס הצעש"ט).

ולכן לא הקשו התוס' מצד עצם הקבלה
של נעשה ונשמע, דזה מוצן
שהוצרכו עדיין לכפייה על מציאות שלא
תהיה השגה והצנה צרורה. חלא הקשו
מצד ש'הקדימו' נעשה לנשמע, שהכוונה
צזה כמצואר צכל הפדה"ק ד'נשמע'
היינו מלשון הצנה והשגה, שקיבלו לקיים
את המצוות חף צלי שיצינו וישיגו את
המצוות. וא"כ הרי גם צלי הכפיית הר
כגיגית כבר קיבלו עליהם צני ישראל את
התורה חף כלפי מצז כזה שלא תהיה
להם השגה וצהירות, ומדוע נצרכה

הכפיית הר כגיגית, וע"ז תירצו דעדיין
 הולכה הכפיה, שמא יהיו חוזרים
 כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן
 (ראה צנן פורת יוסף שם).

וזהו ג"כ תקנת עזרא לקרוא פרשת
 קללות קודם עזרת, שהוא כאמור
 עניין כפיה לפני מתן תורה, היינו לקבל

את קיום התורה גם צלי השגות והצנות.
 וזה שנאמר בתחילת הפרשה (כו, ג) 'אם
 בחקתי תלכו, ופירש"י, 'שתהיו עמלים
 בתורה', ועמל היינו כשאין את ההצנה
 והטעם בתורה כמו שכתב בישמח
 ישראל (אות ז), שזה צריך לקבל ללמוד
 גם צלי הצנה והשגה.

מים עמוקים

אור החיים - פרשת בהר

והגאולה תהיה בהעיר לבות בני אדם
 ויאמר להם, השוב לכם כי
 תשבו חוץ גולים מעל שלחן אביכם ומה
 יערב לכם החיים בעולם זולת החברה
 העליונה אשר הייתם סמוכים סביב
 לשלחן אביכם הוא אלקי עולם ב"ה
 לעד, וימאים בעיניו תאוות הנדמים
 ויעירם בחשק הרוחני גם נרגש לבעל
 נפש כל חי עד אשר יטיבו מעשיהם,
 ובזה יגאל ה' ממכרו, ועל זה עתידין ליתן
 את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל
 ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב.

ואומרו 'ואיש כי לא יהיה לו גואל'. על
 דרך אומרם ז"ל (סנהדרין ג.)
 'אין איש אלא הקדוש ברוך הוא דכתיב
 (שמות טו, ג) 'ה' איש מלחמה', כשלא
 יהיה לו גואל כי אין איש שם על לב אין
 מנהל ואין מחזיק ביד אומה ישראלית
 להשיבה אל אביה, אל תאמר כי ח"ו
 אבדה תקוה, אלא 'והשיגה ידו ומצא
 כדי גאולתו', אמרו ז"ל (ראה סנהדרין נט.)
 כי היסורין והגלות הם תקון האומה

כי ימוך אחיך וגו'. פרשה זו תרמוז ענין
 גדול והערה ליושבי תבל, 'כי ימוך'
 על דרך אומרם (קהל י, יט) 'בעצלתים ימך
 המקרה', ואמרו ז"ל (מעניט ז): 'עשיתם
 לאותו שנאמר בו (מהלס קד, ג) 'המקרה
 במים עליותיו' מך', כי כשהתחוננים
 מטין מדרך הטוב מסתלקים ההשפעות
 ומתמסכן עמוד הקדושה, כי העיקר
 תלוי בהתחוננים.

ואמר 'ומכר מאחוזתו' ירצה על
 המשכן משכן העדות אשר
 הוא אחוזתו ית' שבו השרה שכינתו
 ובעונותינו נמכר הבית ביד האומות,
 וכמאמרם ז"ל (מדרש מהלס) בפירוש
 פסוק (מהלס עט, ט) 'מזמור לאסף באו
 גוים' וגו'. והודיע הכתוב כי גאולתו היא
 ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' על דרך
 אומרם (לעיל י, ג) 'בקרובי אקדש', הוא
 יגאל ממכר אחיו, כי האדון ב"ה יקרא
 לצדיקים אח כביכול דכתיב (מהלס קכג,
 ט) 'למען אחי ורעי'.

שנהנה מהחטא ובוה יפרע חובו, וכמו כן יעשה ארון העולם כשיתקרב זמן הגאולה, והוא מאמרם ז"ל (סנהדרין טז) שיהיו חבלי משיח, ובוה 'ושב לאחוזתו' פירוש חוזר אל הקדוש ברוך הוא, גם על ישראל על דרך אומרו (דברים ל, ג) 'ושב ה' את שבותך' ואמרו ז"ל (מגילה כט). 'ישיב לא נאמר אלא ושב' וגו'.

ואמרו 'ואם לא מצאה ידו די השיב', פירוש אם יראה הארון כי אין כח בעם לסבול חבלים עוד ורבו חובותיהם למעלה ראש ואפס בהם כח הסבל, 'והיה ממכרו עד שנת היובל' שהוא זמן המוגבל לגאולה בעתה, ואז 'ויצא ביובל ושב לאחוזתו' כי קץ הגלות ישנו אפילו יהיו ישראל רשעים גמורים ח"ו.

להכשירה, והוא מה שרמזו 'והשיגה ידו' על דרך אומרו (דברים ג, טו) 'יד ה' היתה בם' שהיא מדת הגבורה החובשת באומה בגלות המר, ובאמצעות זה ישיג למצוא כדי גאולת הבית.

ואמרו 'וחשב' וגו'. הנה לצד שהמכר הוא בעונותינו כאמרו (ישעיה ג, ו) 'הן בעונותיכם נמכרתם', והעון הוא חוב על האדם, בשעת קריעת השטר צריך לעשות חשבון החוב שעליו ולפרוע הנשאר, והוא אמרו 'וחשב את שני ממכרו' השנים שנשאר הבית מכור ויתנכה לפי שיעור השנים מעונות ישראל, והעודף ישיב על דרך אומרם ז"ל (יומא פו:): במשפטי התשובה ותיקוניה תשובת המשקל אם אדם נהנה מהעון יסגף עמו כשיעור מה

דולה התבונה

שיעור בספר אור החיים הק'
ליל שישי פרשת בהר תשפ"ב

חובת אמונת האדם בכוחו לפעול על ידי עבודתו

ז"ל האור החיים הק': "כי ימוך אחיך וגו'. פרשה זו תרמוז ענין גדול והערה ליושבי תבל, 'כי ימוך' על דרך אומרו (קהל י, יט) 'בעצלתים ימך המקרה', ואמרו ז"ל (מעניט ז): 'עשיתם לאותו שנאמר בו (מהלס קד, ג) 'המקרה במים עליותיו' מך, כי

כשהתחתונים מטיין מדרך הטוב מסתלקים ההשפעות ומתמסכן עמוד הקדושה, כי העיקר תלוי בהתחתונים" - הקב"ה כביכול צריך את עבודתנו, וכדאיתא בזוה"ק (ויקרא ז:): 'ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים', היינו שההשפעה העליונה בעולם הזה באה על ידי בני ישראל, ואם חסרים המצוות והמעשים טובים שלהם, נהיה למעלה בחינה של 'כי ימוך אחיך'.

הזכרנו בשבוע שעבר בעניין זה מה שכתבו בספה"ק תפארת שלמה (שזיעי של פסח ד"ה ויאמינו) וצדקת הצדיק (אות קנד) ששניהם אמרו דבר אחד עה"פ (שמות יד, לא) 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו', שכשם שצריך האדם להאמין בהשי"ת, כך צריך להאמין בעצמו ובכוחותיו, שהוא פועל במעשיו הטובים וגורם בהם נחת רוח לפניו יתברך (וזהו 'ובמשה עבדו', הוא כלל הששים ריבוא נפשות בני"י, כן פירש בצדקת הצדיק, ובתפארת שלמה פירש באו"א יעו"ש).

ודבר זה שיש חובת אמונה בכח בן ישראל לפעול במעשיו כבר למדנו מדברי הרה"ק מברדיטשוב זי"ע (קדושות לפורים, קדושה שלישית) שכתב וז"ל: "אם מתייאש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח במעשיו הגם שיהיה סובר שהוא עניו ושפל ברך אם מתייאש את עצמו ואומר שאין להקב"ה נחת רוח בתחתונים, אין זה נקרא עניו ושפל ברך, אדרבה הוא נוטה קצת למינות".

ובמבואר בספה"ק הנ"ל שהאמונה בכח מעשיו של היהודי היא משורשי היהדות, והטעם לזה, כי כאשר היה יודע האדם עד כמה מגיע כוחו להשפיע במעשיו, בוודאי היה עושה בכל כוחותיו כל מה שיכול, עם ההתעוררות והשמחה הגדולה ביותר ובהנאה רבה, שהרי מעשיו שלו המה משפיעים השפעות גדולות בעולם הזה. ומאותו הטעם יש על כך התגברות גדולה מצד היצר הרע שהאדם לא יכיר וידע מזה, וממילא נראה לו שזה אותו דבר אם יעשה או לא יעשה, אם התפילה תיראה כך או כך, אם ילמד או לא, הרי ממילא זה אותו דבר, כך לפי מחשבתו המוטעית.

הנה עובדא באחד מגדולי הצדיקים - לפי גרסה אחת היה זה עם הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע ובמקו"א מובא המעשה על צדיקים אחרים - שהיה אחד מאנשי

ביתם שהיו מוטלים עליו תפקידים רבים בענייני הבית והיה עסוק בהם מאוד, ואף בעת שהיה מתפלל, היה נקרא תמיד באמצע תפילתו לסדר דברים שונים, עד שפעם הגיע למסקנה שתפילתו, מלאת ההפרעות והסחות הדעת, אינה חשובה כלל תפילה, וממילא החליט שהוא מפסיק להתפלל כליל. באותו יום אחר התפילה מצאו הרבי ושאלו: האם לא התפללת היום, אמר הלה לפני הרבי שאכן הוא החליט שלא להתפלל יותר כיוון שהגיע למסקנה שממילא התפילה שלו אינה שווה מאומה. אמר לו הרבי: רואה הינך שהכרתי עליך שלא התפללת, הרי לפניך שהתפילה הזאת, באופן כזה שהיית רגיל להתפלל, גם היא נראית וניכרת.

זהו אפוא אחת הסיבות הגדולות המביאות לרפיון, שהאדם אינו מחשיב את התפילה שלו. אכן בוודאי שצריך לשאוף ולעבוד על כך תמיד שהתפילה תהיה מעולה ומרוממת יותר, אולם בד בבד צריך האדם להכיר כי כל מה שעושה, יש לכך חשיבות גדולה, ופעולה רבה לעילא. וזה יסוד דברי האוה"ח, ש'העיקר תלוי במעשי התחתונים', לטוב, וכן חלילה להיפך, שכאשר אין מתנהגים כראוי, נגרם 'כי ימוך אחיך' למעלה.

הציפיה לביאת המשיח - מתוך חשק והשתוקקות למעלות הרוחניות

וממשיך לפרש את הפסוקים על דרך זה: "ואמר 'ומכר מאחוזתו' ירצה על המשכן משכן העדות אשר הוא אחוזתו ית' שבו השרה שכינתו ובעונותינו נמכר הבית ביד האומות, וכמאמרם ז"ל (מדנ"ט מהל"ס) בפירוש פסוק (מהל"ס ע"ט, ט"ו) 'מזמור לאסף באו גוים' וגו'. והודיע הכתוב כי גאולתו היא ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' על דרך אומרו (לעיל י, ג) 'בקרובי אקדש', הוא יגאל ממכר אחיו, כי הארון ב"ה יקרא לצדיקים אח כביכול דכתיב (מהל"ס קנ"ב, ט) 'למען אחי ורעי'.

והגאולה תהיה בהעיר לבנות בני אדם ויאמר להם, הטוב לכם כי תשבו חוץ גולים מעל שלחן אביכם ומה יערב לכם החיים בעולם זולת החברה העליונה אשר הייתם סמוכים סביב לשלחן אביכם הוא אלקי עולם ב"ה לעד, וימאים בעיניו תאוות הנדמים ויעירם בחשק הרוחני גם נרגש לבעל נפש כל חי עד אשר יטיבו מעשיהם, ובוה יגאל ה' ממכרו, ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי

ישראל ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב" - על מה שלא עוררו די את בני ישראל לחשוק ולהשתוקק למעלות הרוחניות החסרות בעת הגלות.

מפי הגה"צ רבי יוס' ציינווירט זצ"ל שמעתי מעשה בהרה"ק מראפשיץ זי"ע שהיום הוא יומא דהילוליה. היו שני חברים שגדלו מתחילת ינקותם יחד בעיירה אחת. האחד היה בנו של הרב דמתא, והשני היה בן לבעל-הבית פשוט. שמו של בן הרב נישא לתהילה בקרב כל בני העיר כילד מיוחד ורב המעלה, ותמיד כיבדוהו ושבחוהו, וזה עורר את קנאת חברו, שהיטב חרה לו מדוע משבחים רק את בן הרב ולא מכירים במעלותיו הוא, וכך גדל תמיד עם הרגשה שעוד יוכיח לכולם שהוא עולה במעלה על בן הרב. ויגדלו הנערים והלכו ללמוד תורה בישיבה, והלה היה עסוק תמיד עם הקנאה בכבוד שנותנים לבן הרב, אולם להוותו כמה שעלה ונתעלה בתורה לא זכה עדיין לאותה הכרה והערכה שקיבל חברו המיוחס. עברו כמה שנים ושני החברים הגיעו לעונת השידוכים, בן הרב קיבל שידוך חשוב בת למשפחת מיוחסת, ואילו חברו קיבל שידוך פשוט כראוי למשפחתו. דבר זה הגדיל את צערם וכאבו, בתמהו על מה קיבל בן הרב שידוך נכבד כזה, הלא הוא חשוב ונעלה הימנו. וכך המשיך לגדול מתוך אותה דאגה וצער על כבוד חברו, וכך כבד עם תקווה שעוד יוכיח לכולם שהוא הנעלה והמרומם מבין שניהם. לימים אחר נישואיהם, שמע פעם שחברו, בן הרב, מתעתד לנסוע לשבת בצל הרה"ק מראפשיץ, וכאן מצא בעל דין מקום לגבות את חובו, שכן חשב לעצמו, הלא כולם יודעים שהראפשיצער רב הוא מצוין במידת האמת בתכלית השלימות, בבחינת יקוב הדין את ההר, ממילא, יסע גם הוא לשבות את השבת בראפשיץ, ובוודאי יגלה הרבי לכולם מי הוא באמת הראוי ליקר וגדולה. אמנם למעשה, גם אצל הרה"ק מראפשיץ הופלה בן הרב לטובה כאשר הרה"ק מגלה כלפיו אותות כבוד מיוחדים. בליל שב"ק עדיין חשב השני שלמחר יקבל הוא עליה מכובדת יותר, אולם שוב זכה בן הרב לכבוד גדול על פניו. בשבת אחה"צ כאשר נוכח להבין שהפסיד את הכל, הסתובב בביהמ"ד עטוף ביגון וצער, כשהוא אומר לעצמו: משיח מיז שוין קומען, אם אפילו אצל מקור האמת, הראפשיצער רב, יש כבר כזה שקר, לא יודעים את מי לכבד, הרי שמשיח כבר חייב להגיע.

והנה לפתע, בהיותו שקוע בהרהוריו אלו הופיע הרה"ק מראפשיץ בבית המדרש. מיד התאספו סביבו כל הנוכחים, בהבינם שכנראה דבר יש בפיו, וגם אותו אברך התקרב לשמוע את דבריו. פתח הרה"ק את פיו ושח כך: הנה היה לאחרונה התעוררות גדולה בשמים, כאשר משיח צדקינו הופיע ואמר שכבר הגיעה העת לגאולת בני ישראל. לעומתו היה קטרוג גדול שהזמן עדיין לא הגיע. החליטו אפוא שישלחו את המשיח בעצמו לברוק אם אכן המצב הוא כדבריו. נכנס המשיח לעיירה, ומצא בשוק יהודי נגר, נכנס אליו והתחיל לשוחח עמו, בין הדברים נענה אותו נגר באנחה: משיח חייב כבר להגיע, כך וכך עובר עלי, צרה כזאת והרפתקה אחרת, משיח יושיע אותי מכל העניינים הללו. יצא המשיח משם באומרו לעצמו: בשביל זה איני מגיע. וודאי רצוי הוא שיהודי יחיה בטוב ובנעימים, אבל לא זהו העניין שלי. וכך עובר מאחד לשני, וכולם שפה אחת ודברים אחדים, מייחלים לביאת המשיח כדי שייפתרו בעיותיהם וצרותיהם. חשב המשיח, אכן הבעלי-בתים אינם מבינים, נלך לביהמ"ד פנימה, אולי שם יש כן אנשים שמבינים את העניין למה צריכים שאני יגיע. נכנס לביהמ"ד ורואה יהודי מסתובב לכאן ולכאן, שבור מאוד, ניגש אליו ושואל אותו מה אירע עמו, והוא עונה לו באנחה: משיח מיז שוין קומען. מה קרה? והאברך מתחיל לספר את כל קורות חייו ופרשת קנאתו בכבוד חברו – וכך מספר הרה"ק מראפשיץ את כל סיפור הדברים של אותו אברך אחת לאחת. נענה משיח: וכי לשם כך הגעתי, לעזור לאדם לקבל את הכבוד שלו, לא בשביל זאת אבוא לגאול את ישראל.

וללמדנו בא מעשה זה, שכאשר מתפללים על משיח, מתכוונים לדבר נשגב ונעלה ביותר. התפילה צריכה להיות מתוך הרגשה שהמצב ברוחניות הוא כך, שזה מחייב ישועה, משיח כבר חייב להגיע כדי לפתור ולרומם את המצב הרוחני. ושורש הדברים כבר מבואר ברמב"ם (פ"ט מהל' משוזה ה"ג) וז"ל: "ומפני זה נתאו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח כדי שינוחו ממלכויות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן, וימצאו להם מרגוע וירבו בחכמה כדי שיזכו לחיי העולם הבא, לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת" וכו'. וחזר על זה (נפיי"ג מהל' מלכים ה"ד): "לא נתאו החכמים והנביאים לימות המשיח, לא כדי שישלמו על כל העולם

ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומכמל כדי שיזכו לחיי העולם הבא".

ואלו הם דברי האוה"ח הק' כאן, שכדי להחיש את הגאולה, צריך להחדיר ביהודי תשוקה לרוחניות, שאז ממילא יצפה לתכלית של ביאת המשיח, וממילא ייטיב את מעשיו ויתפלל מקרב לב על הגאולה.

וזהו אחד מהיסודות של יהודי, שיעורר בליבו את ההשתוקקות והרצון לביאת המשיח ולגאולה, עד כדי בקשה ותפילה על כך, על ישועת ישראל על ישועת השכינה הק' המושלכת בעפר, על בנין בית המקדש, והרי כן נקבע לכל אחד ואחד, להתפלל על כך ג' פעמים ביום.

וכתב המסילת ישרים (פרק יט) שלכאורה יאמר אדם "מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים, המפני תפלתי יכנסו הגלויות ותצמח הישועה", הרי לפעולה גדולה ועצומה כזאת צריך את מעשיהם ותפילותיהם של גדולי הצדיקים, ומה יועילו תפילותיי אני. ומתרץ בב' אופנים, האחד, שאפילו תפילותיך אכן לא יועילו מאומה, מכל מקום יש להקב"ה נחת רוח מעצם הדבר שיהודי מתייחס לעניין זה ולבו כואב ודואג על הגלות וחסרון ביהמ"ק. והגם שבאמת אנו מאוד רחוקים מהרגשה זו, עדיין יש להשתדל לעשות זאת עם התעוררות ורצינות עכ"פ במידת מה.

ועוד, שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין לז.) 'חייב אדם לומר בשבילו נברא העולם', והיינו כי באמת אי אפשר לדעת, ויכול להיות שיהודי אחד עם השפעה מסוימת שגרים ע"י מעשיו הטובים יביא לידי הגאולה השלימה. ייתכן שדווקא איזה בחור פלוני או אברך אלמוני, הוא יזכה שהתפילה שלו, או הקיום מצוה שלו, תכריע את הכף ותבוא הגאולה.

חובת הזהירות להישמר מדברי קלות במילי דשמיא המכבים את אש הנשמה

בספה"ק שם משמואל בפרשתן (תרע"ד, ד"ה צמד"ר) כתב לבאר דברי המדרש (ויק"ר לג, 6) שדרשו עה"פ (משלי יט, כא) 'מות וחיים ביד לשון', 'בר סירא אמר היתה לפניו גחלת ונפח בה וביערה, רקק בה וכבת', וז"ל: "פירש המתנות כהונה וביערה' הרי רעה 'וכבת' הרי טובה. ויש לפרש נמי להיפוך, והיינו שבכל איש ישראל יש גחלת הבוערת באהבת ה' כמו שכתוב (סיה"ט ט, ו) 'רשפיה רשפי אש שלהבתי-ה', אלא שאהבות היצוניות סובבות אותה מכל צד והיא נטמנת במעמקי הלב והיא נקראת אהבה מוסתרת ונעשית עמומה (וכמו שנתבאר הרבה בספה"ק תניא ענינה של האהבה המסותרת בלב כאו"א מישראל, שקיבלנוה ירושה מאבותינו, שלכן (סס פרק כה) 'קרוב אליך הדבר מאוד', כי האהבה כבר נמצאת בלב, רק צריך להוציאה מן הכח אל הפועל. וכן חוזר ע"ז רבות בישמח ישראל), וצריכה להתעורר ולהלהיב אותה.

"וזהו 'נפח בה וביערה' הרי טובה, 'רקק בה וכבת' הרי רעה, היינו כי ריקה היא דרך בזיון ואין לך המכבה את שביב אש הקדושה כמו המכניס בו הרהורים רעים למאם בדבר של קדושה וכמו שכתוב (ויקרא כו, טו) 'ואם בחקותי תמאסו' 'מואם באחרים העושים', כדרכם של פריצי עמנו בזמנינו אלה הלוא בספרותם (הדברים אמורים כלפי מה שהיה בזמן ההוא, שרשעי בני ישראל כתבו ספרי השכלה מלאי לעג על דרך היראה והקדושה וביזוי צדיקים ויראי ה') קורא אני עליהם 'ס"מ רכב על נחש הקדמוני' (זה"ק נלאשית לה:), עתה רכב על נחשים צפעונים אלו, והם שלוחי התופת, אוי לי מקולמוסם אוי לי מלחישתם, והיא הרקיקה בגחלת הישראל, איש אשר עוד בו דופק עורק אחד יחוס לנפשו ויצילה מבאר שחת ויאסור איסר על נפשו לבלי הבט בהם ולא ישמע את הברותיהם, ועל מה שעבר והוא רחום יכפר עון".

בכל דור ובכל תקופה השתנו הדרכים של היצר הרע לזלזל ולקרר את הגחלת הישראלית. בזמנינו כבר אין את סוג הספרים והכתבים שהיו אז, וכן התנועות שמשכו את נערי בני ישראל להורידם מן הדרך הישרה כבר אינם כיום, אולם בכל דור ישנו את ה'ס"מ רכב על נחש הקדמוני' – היצר הרע שולח 'נחשים' אחרים, הוא מתחזק

בכל יום עם דרכים חדשים כדי לכבות את האש של ה'ידישע נשמה', בבחינת 'רקק בה וכבה', ובכל פעם צריכים להתאזר בעוז ותעצומות, להכיר בתחבולות היצר הרע ולהתרחק מדברים אלו העלולים לקרר את האש. ובדורנו, ישנם דברים שכל יהודי ירא ושלם יודע שהוא לא נוגע ולא מסתכל בהם, עליהם אין צורך בכלל לדבר. אמנם יש כאלו שנקראים 'חרדים', ומתכסים במסכה של פרומקייט וערליכקייט, וכותבים דברים שעלולים לקרר, וצריך להימנע מלהסתכל שם ואף מלהכניסם בבית. זאת יש להיות סמוך ובטוח, שרק הטוב והנקי ביותר, שאין בו שום שמץ של קלות וזלזול במילי דשמיא, בו מסתכלים וקוראים, שהרי 'מות וחיים ביד לשון', במילה אחת אפשר לכבות את אש הנשמה, ה"י.

להתחזק בעשה טוב ללבות את גחלת האהבה

לעומת הדברים האמורים בדרך 'סור מרע', כתב השם משמואל (תרפ"א ד"ה צמד"ר) לפרש את המדרש האמור על דרך 'עשה טוב', וז"ל: "ויש לפרש נמי להיפוך, כי בלב ישראל שורה אלקות כאש הטמונה בגחלת, וכענין שכתב חובת הלבבות (צהקמה) בפסוק (משלי כ, ה) 'מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלנה', היינו שבכל לב איש יש עצה במציאות כמו מים שהם במציאות בבטן הארץ, ואינו חסר אלא לדלות העצה, כן היא נמי האלקות בלב ישראל, אבל היא טמונה והיא רק אהבה מוסתרת, 'נפח בה וביערה', כי מאן דנפח מתוכו נפח, שהאיש שמתעורר בפנימיות הלב בתורה ותפלה הוא מבעיר את האש האלקית, השוכנת בתוכו עד שיוצאת כמו שלהבת העולה מגחלת, וכמו שכתוב (שיה"ש סס) 'רשפיה רשפי אש שלהבתי-ה', 'רקק בה וכבת', כי ריקקה הוא מחיצוניות הפה, היינו שכל עסקו בתורה ותפילה הוא בקרירות ואינו בא מקרב איש ולב עמוק אלא כמי שמוציא ריקקה מפיו, אז האש האלקית העצורה בלבו היא הולכת וכבה".

ובכן, צריך תמיד להתחזק, לחזור וללבות את האש, לחפש דרכים ועצות איך להגדיל את מדורתה יותר ויותר.

התחזקות בעניין הקדמת ההגעה לבית הכנסת והתחלת התפילה מיד

לפני שנתיים ביום ל"ג בעומר, כאשר היה מקום ציון הקודש סגור ומסוגר, חיפשנו דרך להיאחז באורו של רשב"י, והתעוררנו במאמר הזוה"ק המובא ביסוד ושורש העבודה (שער השני פ"ז), וזכינו להתחזק יחד במנין עשר אברכים שקיבלו להתעורר בעניין המבואר במאמר, שיש בו סגולה והשפעה גדולה, וראוי לשוב ולהוסיף לעורר ולהתחזק בזה, שהוא מן הדברים שצריכים חיזוק תמיד בכל כוחו (נרכות לז: ונרש"י). וז"ל הזוה"ק (פרי מרומה קסד.):

"בזמנא דקב"ה אתי לבי כנישתא דאיהו מקדש מעט, וכל עמא אתיין כחדא ומצלאן ואודן ומשבחן ליה לקב"ה, כדין הדורא דמלך איהו כו', וכד איהו אקדים לבי כנישתא ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקב"ה, כדין כל ההוא שולטנותא דלעילא וכל אנון ממנין ומשריין עלאין כלהו אתברו מההוא עלויא דמתתקני בתקוני ההוא מלך, מ"ט דבגין דבההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון משבחן למלכא עילאה, כל אנון משריין עלאין מסדרין שבחין ומתתקן בההוא תקונא קדישא, בגין דמשריין עלאין כלהון חברים אנון בישראל לתתא, לשבחא לקודשא בריך הוא כחדא, למהוי סלוקא דקודשא בריך הוא עילא ותתא כחדא כו', ואפילו לא אסגיאו בבי כנישתא אלא עשרה, באנון עשרה מזדמנן משריין עלאין למהוי עמהון חברים" [תרגום: בזמן שהקב"ה בא לבית הכנסת שהוא מקדש מעט, וכל העם הולכים כאחד ומתפללים ומודים ומשבחים את הקב"ה, אזי הוא הדורו של מלך, כו', וכשהוא מקדים לבית הכנסת והעם לא באים להתפלל ולשבח את הקב"ה, אז כל אותו שלטון שלמעלה וכל אותם ממונים ומחנות עליונים, כולם נשברים מאותו עלוי שמתתקנים בתיקוני אותו המלך. מה הטעם, משום שבאותה שעה שישראל למטה מסדרי תפילותיהם ובקשותיהם ומשבחים את המלך העליון, כל אותם מחנות עליונים מסדרין שבחים ומתתקנים באותו תיקון קדוש, משום שכל המחנות העליונים כולם חברים עם ישראל למטה לשבח את הקב"ה כאחד, להיות עליתו של הקב"ה מעלה ומטה כאחד כו', ואפילו שלא התרכו בבית הכנסת אלא עשרה, באותם העשרה מזדמנים המחנות העליונים להיות עמהם חברים].

והלא הן הן הדברים שפתחנו בהם, שיהודי צריך להאמין שגב פעולתו לטובה בכל העולמות העליונים, וגם כאן אנו רואים כמה הקב"ה מצפה שבני ישראל יבואו כולם כאחד לשבחו ולהללו. וממילא אכן יש להשתדל להקדים את ההגעה לתפילה, כדי שיוכלו להתחיל בשירות ותשבחות מיד בלי שיהוי זמן, כראוי למלך מלכי המלכים הקב"ה.

ויה"ר שנוכה להתכונן לשבת שלפני ל"ג בעומר, אשר הימנה מתברכים ההשפעות של יום ל"ג בעומר, שנוכל לזכות לכל הישועות והטובות שבני ישראל נצרכים להם.

